

ahakoa a ratou tikanga kimi oranga, a kahore hoki i hira nga mea i hemo, a kotahi anake i mate i te tetahi mate taikaha. Tokono ia nga tangata i mate i te kainga i te mieri o te koraha, a kotahi anake e korerotia ana i pangia e te mate ngerengere i te Awahou e tata ana ki Rotorua. Ko taua tangata ko Ereatara kahore ona whanau.

Me whai kupu ahau mo te roa o taku tuku atu i nga tataunga, no te mea kua oti noa ake hoki haunga ia o Torere, ko te take i roa ai o tenei wahi na te whakawhitinga i nga kaiwhakaaako.

Naku na,

R. S. PUIHI, Kaiwhakawa.

Kaiwhakawa Tuturu Ki te Hekeritari o Raro Tari Maori, Poneke.

No. 6.

Te PUTU, Kaiwhakawa Tuturu, Kihipane, Ki te HEKERETARI o RARO, Tari Maori.

E TA,—

Tari Kaiwhakawa Tuturu Kihipane, 11 o Maehe, 1891.

E whai honore ana ahau ki te tuku atu i konei te tataunga o nga Maori mo te Kauti o Kuki me Waipapu.

No te mea kihai i taea e ahau nga pukapuka o te Runanga Nui e mau ra i roto te tataunga o muri nei, kahore e ahei e ahau te tuku korero mo te hua haere o te tangata te hoki iho ranei. I horapa katoa ia te takiwa o Kuki me Waipapu te tataua i tera tataunga. E tino pai ana te ora o nga Maori o tenei takiwa. Kua ahua mutu ta ratou kai Waipiro, a kua neke ake to ratou pa ki te mahi i nga tau o mua. Me ki atu ano hoki ahau i tenei kei te hira ke nga tamariki tane Maori me nga hawhe-kaihe i nga tamariki wahine, a kei te hira rawa nga tamariki tane e neke ake ana o ratou tau i te tekau ma rima tau i to nga tamariki wahine e hoki iho ana o ratou tau i te tekaumarima tau.

Naku na,

Ki te Hekeretari o Raro Tari Maori, Poneke.

PUTU, Kaiwhakawa Tuturu.

No. 7.

Kapene PIRIHI, Kaiwhakawa Tuturu, Ki Te HEKERETARI o RARO, Tari Maori.

E TA,—

Tari Kaiwhakawa Tuturu, Nepia, 20 o Mei, 1891.

I runga i nga tohutohu mai i roto i to pukapuka No. 12 o te 8 o Tihema, 1890. E whai honore ana ahau ki te tuku atu ki a koe i konei te tataua o nga Maori me nga hawhe-kaihe o nga Kauti o te Wairoa, Haaki Pei, Waipawa, me Patangata.

E whakaatu ana mai te tataua o te Wairoa i tae te hua o nga tangata ki te 304: me te Kauti o Haaki Pei e 768; te Kauti o Waipawa, 162; te Kauti o Patangata e 42; Hui Katoa e 752 te hua o te tangata, me tango mai ia kia wha te kau tangata i roto i era e mohiotia ana hoki no etahi wahi ke atu ratou, a ko to ratou hua tuturu e 706. Kei tawhiti te hua o enei Kauti, Otira na te kore mate uruta i waenga i a ratou i penei ai te hua i roto i enei tau ka hori nei. Ko tetahi mea pea nana i whakataki te tangata ki reira na te hua o nga ngako o era takiwa i pera ai te hua o te tangata o era Kauti.

A kua tataungia ano hoki e ahau nga Maori o nga Kauti o Taupo ki te Hauauru me te Tai Rawhiti apiti mai ki toku takiwa ano. I te tau 1886 e 679 nga tangata o te Kauti o Taupo ki te Rawhiti inaianei kua tae ki te 769, a e tae ana ki te iwa tekau te huanga ake i te tau 1886. E 310, nga tangata e whakaaturia ana e taku tataua mo te Kauti o Taupo ki te Hauauru a me apiti atu ki enei nga tangata 919 e whakaaturia ana e te ripoata a te Wirikihana, na i te tau 1886, 1,152 nga tangata hui katoa inaianei 1,229, a e whitu te kau ma whiti te huanga ake i te tau 1886.

Me ki atu ano hoki e ahau kei etahi wahi kahore nga tangata e whakaatu mai i to ratou maha ki nga kai tataua tuarua, otira kei te kore e rite te whakakeke o te tangata inaianei ki to ratou whakakeke i te tau 1886. Ko etahi o ratou e mahara ana ma te tataua e kaha ai te whakakeke o te take ki runga i o ratou whenua. Heoi kahore e whaaki mai ina pataia atu he kupu.

A i te mea ka mutu nei aku korero me ki ake ahau i te ora tonu nga Maori o toku takiwa a kihai i koni ake te maha o nga mea i hemo i roto i enei tau e toru kua hori nei.

Naku na,

HORI PIRIHI, Kaiwhakawa Tuturu.

Ki te Hekeretari o Raro Tari Whenua Maori, Poneke.

No. 8.

Kanara RAPATA, Kaiwhakawa Tuturu, Wairarapa, ki te HEKERETARI o RARO, Tari Maori.

E TA,—

I runga i te whakarite i nga tono o to pukapuka (No. 12) o te 8 o nga ra o Tihema, 1890. E whai honore ana ahau ki te tuku atu ki a koe i te tataua o nga Maori o nga Kauti o Wairarapa Nota, Hauta, me Pahiatua.

Kei te neke haere ake te pai o nga kainga o nga Maori e pa tata ana ki te Pakeha erangi kei nga whenua tawhiti ara nga wahi e pa tata ana ki te moana e ahua kino ana o ratou whare. Otira kahore ratou e pangia ana e tetahi mate kino, haunga ia a Turanganui he maha hoki o ratou i pangia i reira e te mate piwa; e ahua nui ana te mate huango i waenga i a ratou; a he roa te wa e takoto ai ratou i o ratou whare i taua mate. He nui hoki te mate o a ratou kai i te nui o te ua o tenei tau, a tera e hoki iho te nui o a ratou kai i etahi atu tau. He nui hoki a ratou kai i etahi takiwa kua pau i te ahi. Kahore e ahei e ahau te ki atu mehemea kei te maha haere aua iwi kei te hoki iho ranei: a kahore hoki he pukapuka tataunga o tera tataunga hei tirohanga maku.

Naku na,

Ki Te Hekeretari Tari Maori, Poneke,

J. M. RAPATA, Kaiwhakawa Tuturu.